

Lærerveiledning til OsloLovers av Flu Hartberg

Mål med opplegget:

Å vekke elevenes interesse for skjønnlitteratur:

- ✓ gjennom at elevene utforsker teksten
- ✓ gjennom at elevene setter ord på sin personlige leseopplevelse
- ✓ gjennom at elevene diskuterer temaer som tas opp i teksten og får innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser
- ✓ gjennom at elevene reflekterer kritisk over tekstenes påvirkningskraft og troverdighet, og opptre etisk og reflektert i kommunikasjon med andre
- ✓ gjennom at elevene bruker skjønnlitterære tekster som inspirasjon og modell for egne tekster

Før lesing

Forslag til klassesamtale:

Studer forsida på tegneserien OsloLovers. Hva forteller de avbildede tingene om hovedpersonen? Hva liker han å gjøre? Hvilket tiår lever han i? Hvor kommer han fra? Har han noen uvaner eller utfordringer?

I OsloLovers møter vi Ove som bor på et lite sted i Innlandet og jobber på Esso. Nå skal han flytte til Oslo for å gå på kunsthøgskolen. Det er stor forskjell på disse to miljøene, og mange av konfliktene i denne tegneserien handler om kulturforskjeller, mellom by og land, men også mellom generasjoner, og mellom ulike kulturer innad i byen eller innad i bygda.

- Snakk om hva slike kulturforskjeller kan handle om mer konkret. (Stikkord til lærer: språk, klær, statusmarkører, verdier, vaner og regler)

- Hva er en sammensatt tekst? Kom med eksempler på ulike typer sammensatte tekster som du møter på i hverdagen.

- Tegneserier er en type sammensatt tekst. Hvor ofte leser du tegneserier?

- Hvilke visuelle virkemidler brukes ofte i tegneserier? (Stikkord til lærer: Blikkfang, skrifttyper, fargebruk, kontrastbruk, komposisjon, utsnitt og vinkel.)

Underveis

- Legg merke til detaljer i hver tegneserierute. Hva synes du om bildeutsnitt og plassering av karakterer og skrift? Noter og understrek gjerne underveis slik at du kan vise med eksempler etter lesing.

Etter lesing

Forslag til samtaler i par/grupper:

- Se på de notatene dere har gjort dere underveis. Hvordan hjelper bildeutsnittene og plasseringen av karakterer oss med å etablere hvem som er hovedpersonen? Hvilken effekt gir bruken av fugle- og froskeperspektiv? Hva forteller detaljer i bildene om de

ulike personene? Gir plasseringa av snakkebobler en følelse av hvor sterkt eller svakt noe blir sagt?

- I utdraget blir det nevnt at Ove skal gå på Ostehøvelen kunstscole. Dette er en lett omskriving av Strykejernet kunstscole der tegneserieskaperen selv har gått. Se hva dere kan finne ut om Strykejernet på nett: <https://www.strykejernet.no/>

- Flu Hartberg har med andre ord grunnleggende utdanning i tegning, men streken hans er ikke realistisk. Forsøk å beskrive tegnestilen i OsloLovers. Snakk om fargevalg, flater, skygger, detaljnivå og karikering.

- Hva er det som skjer i utdraget? Lag en kort oppsummering på tre setninger.

- Vi møter fire personer som kan sies å representere ulike kulturer. Hvilke? Og hvordan kommer de kulturelle forskjellene til uttrykk?

- Dette utdraget starter og slutter i bilen til Oves far. Hvordan har situasjonen endret seg fra første til siste bilde?

- Kan faren til Ove sies å ha gjennomgått en utvikling? Beskriv utviklingen eller argumenter for hvorfor du ikke er enig.

- Faren til Ove er bekymret for innvandrere, rusmisbrukere og kriminelle i Oslo. Det eksisterer sannsynligvis mange fordommer også andre veien. Hvilke kjenner dere til?

- Alt etter hvor dere bor i landet, beskriv hvilke kulturelle grupper som flytter til eller fra stedet deres. Hvilke stereotyper har dere av nabobyen eller nabostedet deres? Hvilke stereotyper eksisterer knyttet til hjemstedet deres.

- En stereotypi er ofte en kulturell beskrivelse av en gruppe. Hvorfor er det enklere å lage og tro på stereotyper av andre grupper enn vår egen?

- Fortell i par. Har du noen gang opplevd å være utenfor ditt kjente kulturelle fellesskap? I et annet land for eksempel, eller med en gruppe mennesker med annen bakgrunn eller alder enn deg selv? Hvordan følte det?

Individuelt:

- Skriv en fagartikkel om kultur, der du bruker eksempler fra utdraget du nå har lest for å forklare relevante begrepspar som *dynamisk* og *statisk* kultur, eller *anywheres* og *somewheres*.

Forslag til kilder:

<https://ndla.no/r/kommunikasjon-og-samhandling-hs-hsf-vg1/hva-er-kultur/3b2c22f9d7>

<https://www.forskning.no/skole-og-utdanning-innvandring-ny/kan-populisme-forklares-med-somewheres-og-anywheres/279467>

<https://www.dembra.no/no/fagtekster-og-publikasjoner/artikler/identitet-flerkulturalitet-og-interkulturell-kompetanse>

- Tegneserieskaper Flu Hartberg har gitt ut tegneserier siden 2001 og i 2025 mottok han Norsk Illustrasjonsfonds ærespris for kunstnerskapet sitt. Les mer om Hartberg og lag en visuell og muntlig presentasjon som du kan vise for resten av klassen.

Forslag til kilder:

https://snl.no/Flu_Hartberg

<https://www.fluhartberg.com/>

<https://framtida.no/2026/07/25/i-bokhylla-flu-hartberg-blir-sint-av-teikneseriar-om-at-kaffi-er-godt>

- Lag en skisse til en tegneserie der du leker deg med kulturelle stereotypier du kjenner. Tenk igjennom hvilke visuelle virkemidler du vil bruke. Få tilbakemeldinger fra en eller flere i klassen før du ferdigstiller tekst og bilde.

Her kan du få tips til utforming:

https://nynorsksenteret.no/teikneseriar/lag_seriar.html

Flu Hartberg er aktiv i debatten om generativ kunstig intelligens sin rolle i kunst- og kulturlandskapet. Han mener at KI er ødeleggende for kunsten, og at det burde innføres strengere regler. Er du enig eller uenig med ham? Skriv en argumenterende artikkel hvor du argumenterer for eller mot å bruke KI til å generere bilder.

Les mer om Hartbergs meninger om genKI her:

<https://www.nrk.no/direkte/xl/flu-hartberg-far-med-seg-illustratorer-og-andre-kunstnere-i-1.-mai-toget-for-a-protestere-mot-ki-1.17387263>

Videre

- Les hele tegneserien. Den viktigste kulturelle forskjellen går mellom Ove og Målfrid som etter hvert blir kjæresten hans. Sammenlign kjærlighetshistorien deres med andre kjærlighetshistorier der kulturelle forskjeller spiller en rolle: *Synnøve Solbakken*, *West Side Story*, *Romeo og Julie* eller *Tristian og Isolde*. Sett opp likheter og forskjeller i fellesskap i klassen, eller la elevene løse oppgaven individuelt.

- I 2017 holdt Hartberg et foredrag der han snakket om tegningens kraft:

<https://www.aftenposten.no/norge/i/lxx23/pechakucha-vi-slutter-aa-tegne-tidlig-det-baerer-figurene-preg-av> Se foredraget. Del klassen i to og la det ene laget argumenterer for Hartbergs ønske om at vi skal fortsette å tegne også etter at vi har blitt voksne, mens det andre laget argumenterer mot.